



TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

Høringsdokument 2:

Hovedutfordringer i Vannregion Troms 2022-2027

Skjema for høringsinnspill

Bruk gjerne dette skjemaet når du ønsker å komme med innspill til høringsdokumentet **Hovedutfordringer i Vannregion Troms 2022-2027**. Innspillene vil hjelpe oss med å utarbeide et godt kunnskapsgrunnlag for vannforekomstene i ditt lokale vannmiljø og med å utarbeide en god forvaltingsplan. Alle innspill er viktige!

Vi føretrekker innspill per e-post. Men det er likevel også anledning til å sende innspill per post.

Frist for høringsinnspill: 30. juni 2019

Merk forsendelse med "Høringsinnspill Hovedutfordringer i Vannregion Troms" og send deres innspill til:

Med e-post:
postmottak@tromsfylke.no
eller

Troms fylkeskommune
Postboks 6600
9296 Tromsø

Spørsmål angående høringen rettes til:
Seniorrådgiver Matthias Zielke
Troms fylkeskommune
matthias.zielke@tromsfylke.no

Telefon: 7778 8156
Mobil: 414 33 767

Skjema for høringsinnspill

Hovedutfordringer i Vannregion Troms

Navn:	Christine Myrseth (Fylkeskoordinator)
Organisasjon/sektormyndighet (om relevant):	Forum for natur og friluftsliv Troms
Adresse:	Holtvegen 66 9016 Tromsø
E-post:	troms@fnf-nett.no
Telefon:	951 75 403
Dato:	25.06.2019

Vi ønsker særlig svar på følgende spørsmål:

- Er miljøtilstanden og påvirkningene rett omtalt? Finst det data hos sektormyndigheter eller lokal/erfaringsbasert kunnskap som kan bidra til en bedre beskrivelse?

Innspill som er relevant for hele Troms:

FNF Troms ønsker først å vise til sitt høringssvar i 2013 og vesentlige vannforvaltnings spørsmål: <http://www.fnf-nett.no/file=2878>.

Beskrivelse av miljøtilstand og påvirkninger

Det fremstår uklart hva Vannregionutvalget legger til grunn i sin beskrivelse av akvakultur som påvirkningskilde for vannkvaliteten i Troms, på den ene siden vises det til:

«I Vann-Nett er det pr.5.2.2019 ikke lagt inn påvirkninger som er årsak til redusert tilstand for villaks. Disse påvirkningene må avklares sentralt før registrering i Vann-Nett. Siden det er tilstand for villaks alene som bidrar til at miljømålet ikke er nådd i flere vannforekomster, må man likevel forutsette at grad for disse påvirkningen i mange tilfeller kan være stor. Påvirkningene er derfor nødvendig å synliggjøre for å kunne gi et korrekt bilde av hovedutfordringer i vannregionen. Selv om påvirkning pr.5.2.2019 ikke er lagt inn i Vann-Nett, og dermed ikke kommer til syne blant påvirkningsgruppene i figur 4, vil påvirkning som gir redusert tilstand for villaks være en utfordring for vannforvaltningen i vannregion Troms» (Høringsdokument 2:Hovedutfordringer i Vannregion Troms, 19).

Hvilken påvirkning akvakultur har på vannkvaliteten i Troms er et tema som har engasjert en rekke brukerinteresser (fiskerisektoren, friluftslivsinteresser, naturvernorganisasjoner mfl.) og det er en betydelig bekymring når det gjelder konsekvensene for biologisk mangfold i havet ved stadig økende havbruk. Senest har det vært et stort engasjement i tilknytning til høringen av Kystplan II for Sør-og Midt-

Troms. Særlig er engasjementet stort grunnet manglende kunnskap om virkningen av akvakultur, og selv om det utføres endel forskning på eksempelvis gytefisk med meir, er kunnskapsgrunnlaget fortsatt betydelig.

(<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M504/M504.pdf>).

Uttalelsen ovenfor fra Vannregionutvalget kan synes å slik sett gjenspeile en langt utbredt erfaring langs kysten om at akvakultur påvirker vannkvaliteten. Og vil slik sett sammenfalle med blant annet erfaringsbasert kunnskap, men også dokumenterte effekter av akvakultur. Men videre heter det:

Vannregionutvalg Troms slutter seg til forslag til høringsdokumenter med de kommentarene som fremkom på møte og som vil sendt av Fiskeridirektoratet til vannregionmyndigheten innen 4.1.19 (ibid)

Fiskeridirektoratet, som er forvaltningsmyndighet for fiskeri og akvakultur, mener at akvakultur ikke er en stor trussel for vannområdene. Akvakulturnæringen er nøye regulert med hensyn til hvilken påvirkning den skal kunne ha. Dette gjenspeiles også i resultatene fra arbeidet med vannforskriften som viser at svært få vannforekomster har mer enn liten grad av påvirkning fra akvakultur-virksomhet. I de 3 VO i Nord-Troms er det ingen vannforekomster som er nedklassifisert eller vurdert å være i risiko på grunn av akvakultur. Når det gjelder rømt oppdrettsfisk og lakselus så er det påvirkninger som vurderes av sentrale myndigheter (Miljødirektoratet, Mattilsynet og Fiskeridirektoratet). (Høringsdokument 2: Hovedutfordringer i Vannregion Troms, utdrag fra Fiskeridirektoratets innspill).

FNF Troms ønsker å vise til at det synes spesielt at Vannregionutvalget slutter seg til at akvakultur ikke er en utfordring for vannkvaliteten i Troms. Særlig sett i lys av oppdaterte tall for påvirkningsfaktorer i Troms der akvakultur og (fiskeri) er satt som andre største påvirkningsfaktor. Se link til oppdaterte tall frå 1 april 2019:

https://www.vannportalen.no/globalassets/vannregioner/troms/troms---dokumenter/horinger/2019-horing-planprg-og-hvduutfordringer/utdrag-med-endringer-i-vann-nett-pavirninger_20190401.pdf Selv om det er påpekt at det er sentrale myndigheter som skal vurdere påvirkningsfaktorene rømt oppdrettsfisk og lus, så synes det uklart hvorfor det er relevant for beskrivelse av hovedutfordringer og miljøtilstand?

Når det gjelder miljøtilstand for Vannregion Troms fremstår det uklart om den reflekterer de nå registrerte påvirkningene fra akvakultur. Det er generelt vanskelig å ta stilling til dokumentasjonen som er til høring grunnet usikkerheten rundt nettopp påvirkningen fra akvakultur og at tallene for påvirkning først ble tilgjengelig 1 april. Illustrerende er det at det står på side 16 (Hovedutfordringer i Troms) at de tre største påvirkningsfaktorene er vannkraft, landbruk og avløp. Oppdaterte tall viser at akvakultur er andre største påvirkningsfaktor. FNF Troms forventer at påvirkningen fra akvakultur i langt større grad beskrives og synliggjøres i det følgende arbeidet basert på oppdaterte tall. Det er også ønskelig å klargjøre hvorvidt utslipp av næringsalter behandles sektorvist eller om det inngår som et parameter samlet fra alle kilder.

Samlet belastning og algeoppblomstring

FNF Troms vil vise til utfordringen med algeoppblomstringen som drepte store mengder oppdrettslaks i Troms denne våren. Dette er et tema som bør belyses i vannforvaltningen og hvilke forebyggende tiltak, årsakssammenhenger og virkninger for vannkvaliteten dette kan ha. Det er blant annet ikke utelukket at akvakultur kan være en medvirkende årsak grunnet utslipp av næringsalter:

Forskning viser også at dyreplankton unngår å spise det giftige planteplanktonet, som dermed får vokse i fred og kan utkonkurrere andre alger. Dette kan forklare de omfattende oppblomstringene på kort tid. Det betyr at vi ikke kan utelukke menneskeskapt påvirkning som bidragende årsak, i tillegg til naturlige forhold.

(Bente Edvardsen, forsker: <https://www.aftenposten.no/viten/i/JoL63P/Mikroalger-truer-norsk-havbruk>).

I tidligere høringsvar (vist til ovenfor) har FNF Troms etterspurt tydelige tabeller over påvirkningsgruppene- og det er positivt at disse nå foreligger. Vi mener også at det er behov for en oversikt som viser områder som har flere enn en påvirkningsfaktor (gjelder over 50 prosent av vannforekomstene, Hovedutfordringer i Vannregion Troms, s. 17, figur 5). Som det fremgår av nevnte dokument på side 16 legger vannregionutvalget til grunn at samlet belastning og kumulative virkninger må tas høyde for når vannmiljømål skal nås. Eksempelet med algeoppblomstringen viser at en slik oversikt kunne belyst om det er grunn til å undersøke om at område med eksempelvis avløps, landbruk og akvakulturbelastning samlet kunne ha et uakseptabelt utslipp av næringsalter. Algeoppblomstring som den vi har sett i nord nå vil også kunne ha negative virkninger for villaksen ved at oppdrettsnæringen gis muligheten til større luseforekomst i en «kritisk» tid for næringen (politisk tiltak). Dette er ikke en ønskelig utvikling for vannmiljøforvaltningen.

Vandringshinder som følge av kulverter med mer

Vandringshinder som følge av kulverter med mer er noe omtalt i høringsdokumentene, men FNF Troms er kjent med at Norges Jeger og Fiskerforening Troms har hatt et sjørøye og sjørørret-prosjekt i Lyngen som avdekket at dette var en større problem enn også Statens vegvesen hadde dokumentert (inkludert private veier). Utfordringen er i liten/ingen grad omtalt i de ulike vannområdene. Det er ønskelig at dette er en utfordring som i større grad gis plass i planarbeidet.

Vi ønsker å hindre at nye bekker ødelegges ved å registrere vandringshindre i en offentlig kartløsning, utviklet i samarbeid med fylkeskommunen. Dette vil i årene framover gi oss muligheten til å gjøre habitatsforbedrende tiltak, slik at vi får mer sjørørret og sjørøye i regionen, sier prosjektleder Eivind Samuelsen Nordli i Lyngen JFF.

Vi ønsker å hindre at nye bekker ødelegges ved å registrere vandringshindre i en offentlig kartløsning, utviklet i samarbeid med fylkeskommunen. Dette vil i årene framover gi oss muligheten til å gjøre habitatsforbedrende tiltak, slik at vi får mer sjørørret og sjørøye i regionen, sier prosjektleder Eivind Samuelsen Nordli i Lyngen JFF. (<https://www.niff.no/tema/jaktoogfiske/Sider/Sjorret-og-sjoroyeprojekt-i-Troms.aspx>) Resultatene er ikke offentliggjort da prosjektet ikke er avsluttet.

➤ Er alle viktige interesser tatt hensyn til? Er det noen viktige interesser som ikke er omtalt?

Fritidsfiske nært akvakulturanlegg

Vannforvaltningen legger til grunn at viktige brukerinteresser også omfatter spørsmål som «er fisken trygg å spise?»

FNF Troms mener at en stadig økende problemstilling knyttet til vannkvalitet og mattrygghet følger av plassering av akvakulturanlegg nært enten fiskeplasser for fiskerisektoren, men også fritidsfiske og matauk- en kulturelt viktig aktivitet med stor verdi som friluftaktivitet. I den nye handlingsplanen for friluftsliv er blant annet høsting en prioritet.

Oppdrettsfisk medisineres for ulike sykdommer og settes da i karantene før fisken slippes på markedet. Villfisk som får i seg for med medisiner i settes åpenbart ikke i noen karantene (<https://naturvernforbundet.no/naturogmiljo/forer-villfisk-med-lusegift-og-medisiner-article39320-1024.html>) I Kystplan II for Sør- og Midt Troms som nettopp var på høring var flere av de foreslåtte nye lokalitetene plassert i umiddelbar nærhet av kjente og mye brukte fiskeplasser

➤ Har dere innspill til prioriteringer i det videre planarbeidet?

I lys av de erfaringene Askøy kommune har gjort seg, med alvorlige konsekvenser – er trygt drikkevann noe som bør være en prioritering.

Videre mener FNF Troms at et økt fokus på og klargjøring av påvirkning fra akvakultur bør være en prioritet- særlig i lys av et generelt manglende kunnskapsgrunnlag hva gjelder vannforekomstene. Slik det vises til i høringsdokumentene har tre av de viktigste vassdragene i Troms eksempelvis ikke oppnådd miljømål (god økologisk tilstand) – dette er alvorlig. Det er også en betydelig kunnskapsmangel for mange vassdrag.

Vannkraft er utvilsomt en alvorlig utfordring og tiltak knyttet til revisjoner, utbedring av gyteplasser, laksetrappet med mer bør gjenspeiles i tiltakene. Økt kunnskapsgrunnlag og kartlegging er også særdeles viktig!

➤ Har dere andre kommentarer og innspill

- 1) FNF Troms ønsker at det tydeligere fremkommer hvilken pålitelighetsgrad tallene for økologisk tilstand har. I Vann-Nett er det påkrevet at dette fremkommer og det er særlig relevant siden en stor del av datagrunnlaget faktisk står oppført med «lav pålitelighet». Dette er også viktig i lys av føre-var prinsippet og vannforvaltningsplaners rolle i forhold til andre relevante planer.
- 2) Det er ønskelig med en fortsatt satsning på bedre kunnskap om kjemisk tilstand.
- 3) Det er ønskelig at figurer og tall fra Vann-nett inneholder en klar kildehenvisning- det er ikke enkelt å navigere i Vann-nett og en konkret henvisning vil avhjulpet dette.